

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ καθηγητή Γ.Π. ΝΑΚΟΥ	xi
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ	xii
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	xv

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΖΩΝΤΟΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΣΤΟ ΡΩΜΑΪΚΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΗΣ

I. <i>Ius civile</i>	1
II. <i>Ius praetorium</i>	3
III. Κλασικό και μετακλασικό ρωμαϊκό δίκαιο	4
1. Κλήση της μητέρας στη διαδοχή των τέκνων της.....	4
2. Κλήση των τέκνων στη διαδοχή της μητέρας τους και το νομοθετικό πλαίσιο των <i>bona materna</i>	7
3. Επανάληψη της πραιτωρικής <i>bonorum possessio unde vir et uxor</i> αυτοτελώς.....	13
IV. Ιουστινιάνειο δίκαιο	17
V. Μεταϊουστινιάνειο δίκαιο	23
1. Το δίκαιο της Εκλογής	23
2. Η νομοθεσία των Μακεδόνων	24
3. Οι ιδιωτικές συλλογές.....	28
VI. Συμπέρασμα	29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ Ο ΓΑΜΙΚΟΣ ΔΕΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΤΕΚΝΟΠΟΙΑ

I. Περιουσιακές κατηγορίες που αφορούν τους συζύγους	32
1. Οι γαμικές εισφορές	32
Α. Προίκα	34
α. Ιουστινιάνειο δίκαιο.....	34
β. Δίκαιο Εκλογής	36

γ. Δίκαιο Μακεδόνων αυτοκρατόρων	37
B. Υπόβολο (πρόγαμη δωρεά)	38
α. Ιουστινιάνειο δίκαιο.....	40
β. Δίκαιο Εκλογής	41
γ. Δίκαιο Μακεδόνων αυτοκρατόρων	42
2. Λοιπές περιουσιακές κατηγορίες	43
A. Θεώρητρο	44
B. Εξώπρεια	47
II. Περιουσιακές κατηγορίες που αφορούν τα τέκνα: Πεκούλια και	
 άπροσπόριστα	48
1. Οι επιμέρους κατηγορίες της περιουσίας του υπεξουσίου	48
2. Δικαιώματα υπεξουσίου και εξουσιαστή	51
3. Κληρονομική διαδοχή	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΥΠΕΙΣΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΖΩΝΤΟΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. Άμεση υπεισέλευση	63
1. Με ιδιωτική συμφωνία.....	63
A. Τα γαμικά κέρδη.....	63
α. Βασικά χαρακτηριστικά στις ιουστινιάνειες Νεαρές	63
i. Ορολογία, είδη.....	63
ii. Συμβατικό θεμέλιο.....	65
iii. Από ποια περιουσία.....	66
iv. Δικαιώματα στα γαμικά κέρδη	67
a. Οι Νεαρές 22,20 και 22,23 του Ιουστινιανού	67
b. Η Νεαρά 98,1 του Ιουστινιανού	68
v. Λήψη των γαμικών κερδών δυνατή σε λύση του γάμου με οποιονδήποτε τρόπο.....	72
vi. Πότε χάνονται	72
β. Μεταϊουστινιάνειες εξελίξεις	73
i. Ορολογία	73
ii. Ο συμβατικός χαρακτήρας των γαμικών κερδών.....	76
iii. Όχι ίσα τα ποσά των γαμικών κερδών.....	82
iv. Γαμικά κέρδη και εκ διαθήκης διαδοχή	84
γ. Συμπέρασμα	85

B. Ο <i>έξ άπαιδίας κάσος</i> ειδικότερα	86
α. Η έννοια της <i>άπαιδίας</i>	86
β. Ο <i>έξ άπαιδίας κάσος</i> σε περιπτώσεις επιγενόμενης ατεκνίας (Νεαρές 2,2 και 22,26 Ιουστινιανού).....	87
γ. Η «εξαφάνιση» του <i>έξ άπαιδίας κάσου</i>	94
δ. Οι μαρτυρίες της πρακτικής.....	105
ε. Συμπέρασμα	108
2. Από τον νόμο	
Α. Το μερίδιο τέκνου της ιουστινιάνειας Νεαράς 127,3.....	109
α. Χαρακτηριστικά και νομική φύση.....	109
β. Χρόνος λήψης	113
γ. Από ποια περιουσία.....	119
δ. Οι μαρτυρίες της πρακτικής.....	129
ε. Πιθανές καταβολές του θεσμού	131
στ. Συμπέρασμα	133
Β. Το κληρονομικό μερίδιο της άπορης /άπροικης χήρας	136
α. Νομοθεσία	136
β. Χαρακτήρας νόμιμης μοίρας;	138
γ. Οι μαρτυρίες της πρακτικής	141
δ. Συμπέρασμα	145
Γ. Το κληρονομικό μερίδιο της παλλακίδας.....	147
α. Το νομοθετικό πλαίσιο	147
β. Οι μεταγενέστερες νομοθετικές πηγές.....	158
γ. Η επιβίωση της παλλακείας μέχρι την ύστερη βυζαντινή εποχή	160
δ. Η περιουσιακή θέση της παλλακίδας στη βυζαντινή νομολογία	165
II. Έμμεση υπεισέλευση: ο θεσμός της <i>τριμοιρίας</i>	170
1. Η έμμεση υπεισέλευση του επιζώντος συζύγου στη διαδοχή του συντρόφου του	170
2. Η προ της «Νεαράς» του Πατριάρχη Αθανασίου νομολογιακή αντιμετώπιση των περιπτώσεων έμμεσης υπεισέλευσης του επιζώντος συζύγου στη διαδοχή του συντρόφου του	174
3. Ειδικότερες παρατηρήσεις περί <i>τριμοιρίας</i>	195
Α. Η αρχή <i>paterna paternis materna maternis</i>	195
Β. Θεσμικές καταβολές	197

α. Τα ψυχικά.....	197
β. Ο μερισμός της κληρονομιάς του τέκνου μεταξύ επιζώντος γονέα και συγγενών του προαποβιώσαντος γονέα	200
Γ. Η εφαρμογή της τριμοιρίας στη βυζαντινή νομολογία και η επιβίωση του θεσμού στο δίκαιο του Τουρκοκρατούμενου Ελληνισμού.....	200
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	203
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	209
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	219
Πίνακας 1: Η υπεισέλευση της μητέρας στη διαδοχή των τέκνων της.....	221
Πίνακας 2: Δικαιώματα των υπεξουσίων και του εξουσιαστή στη μητρική κληρονομιά (bona materna)	222
Πίνακας 3: Τα συμβατικά και τα νόμιμα κέρδη του επιζώντος συζύγου στο ιουστινιάνειο δίκαιο	224
Πίνακας 4: Τα νόμιμα κέρδη του επιζώντος συζύγου στην Εκλογή.....	225
Πίνακας 5: Η περιουσιακή θέση του επιζώντος συζύγου στο βυζαντινό δίκαιο. Σχηματική αποτύπωση	227
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΗΓΩΝ.....	229